WABADUS

1917. a. tellimise hind postiga:

12 k. p. 25 r. — k.	8 k. p. 17 r. — k.	4 k. p. 9 r. 50 k.
11 „ 23 „ — „	7 „ 15 „ — „	3 „ 7 „ 50 „
10 „ 21 „ — „	6 „ 13 „ — „	2 „ 5 „ — „
9 „ 19 „ — „	5 „ 12 „ — „	1 „ 2 „ 50 „

Wäljamaale aastas 50 rubla.

Tellida wõib igal päewal; alates kuni iga kuu lõpuni. Adressi muutmine — 15 kop. ja endine adress lehe ando.

Üksik nummer 12 kop.

Kuulutuste hind nonpareille-rida 50 kop. 4 küljel, teise cesküljel 1 rbl. Kuulutusi, mis järgmisel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakse talitusses kella 4 maani. Kuulutuste wastuwõtmine aga üleüldse lõpetatakse talituses kell 5.

Uut kaastööd wõetakse wastu. Igal käsikirjal peab juures täielik nimi ja adress küljes olema, mis toimetusele teada jääwad. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult seitse päewa peale alal. Taju maksetakse kokkuleppimise mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuse ja talituse adres: Петроградъ, Екатерининскій каналъ № 29 (Niigi kiriku wastas), редакція газеты «Вабадусъ». Kõnetraat 95-04.

№ 9 (803). **Petrogradis, laupäewal, 1. (14.) juulil** **1917.**

Olgu terwitatud esimene Eesti maapäew!

Kaskelt on ajalugu üle käinud Eesti maast ja rahwast. Üle 700 aasta on wõõrad otsustanud meie saatust, ajanud meie asja ja eitanud iga meie rahwa ise-olemisele. Wisalt oleme pidanud wõitlema oma olemasolu eest, iga kamma eest edasi raskusel teel oleme jätnud oja einsõnen, sega ja loowõimet, rõõmu, heites sa-aawale kuuge wõõja tootuse õiglusele.

Wiimaks, peale pika waewlemise, näib, nagu oleks ometi ajalugu ka meie paljukannatanud rahwale pööranud teise lehekülje, kus mitte ainult wiletsust ja rõõmutust meie tarwis pole kirjutatud. Werine, enneolemata rahwaste kurdumine, mille keerises on langenud ka meie wäikeraha-waewajad jõud, ja selle tagajärjena maad leidnud waenetaw riigiwõõra tööd tandale, teqid pea käega katsutawaks ka rõhumaile meie hulgast peteepiidina waistwatsuse unistuse, meie rahwa isemääramise.

Esimest korda ajab kokku rahwa enese poolt walitud kogu, wõimeline otsustama rahwa enese soowide kohaselt rahwa omaasja. Weel ei ole meie jalg-alune kindel, maadwiena peiotab üheltpoolt alles Wene ülemaaldelahi, teiselt poolt wõimukama rahwa tungew walitsushimu neude eest, kes seatuisi määratud waheanteks. Kuid meie usume ajaloolise õigluse wõitu ja tagasihoidjamud iseseisnitude aadete edusse, usume, et lahinguwäljal langenud miljonite weri kinnitab wabaduse, olgugi nende tahtmise wastu, kes oma iuwides kaitsid walju himuka rahwaste-wahisse.

Meie Eesti esimesele maapäewale sooweme tööjõudu ja julgust, wankumatult üksta walwel meie rahwa õiglaste püüete kaitsmise eest. Wiigu tema töö meid ligemale täielikule isemääramise wõimalusele, mille taitse all wõitlusse andnda loowale tööle koha wõimaliks täieõiguslisena saada täieõiguslikku kulturirahwaste seas.

Saadame soojemaid terwe esimesele Eesti maapäewale. Julgust ja jõudu Waba Eesti loomiseks!

Pealinnas, 1. juulil.

Ajalooline päew. Täna, 1. juulil, awatakse Eestimaal maanõukogud: ülem, kubermanguõukogu Tallinna ja maakonna maanõukogud üksikute maakonna linnades.

Walimised olid nendes, nagu teada, 24. ja 25. juunil ja peeti igal pool ära.

Walimiste tagajärjed on umbes teada: ajalpool läksid läbi demokratlised esitajad. Mitmes maakonnas jäi enamus täiesti maaproletariadi, maatameeste esitajate kätte.

Nüüd astuwad nad kokku.

Esimest kord 700 aasta keskel astub kokku demokratline ja õiglane maaesindus, et rewolutsioni keerus maa-asjade juhtimist oma kätte wõtta.

Raske päew meile, maa-asjemikkudele. Tähtis ajalooline päew maale.

Omergi kord.

Maawalitsus on maal seaduslikkude esitajate kätte läinud, ajalooline saatuse ülekohus näib wiimaks ometi olewat lõppenud, õiglusetus kaotatud ja meie seisame wabadena kodanikkudena õigustatud ja seadusliste maajuhtimise ees, õiguse ja karnaise nimel. Meie kõik tunneme, et midagi suurt on sündinud, ja see, millest meie kui kättesaadawast, ei julgenud unistadagi on täide minemas.

Ja meie oleme rõõmsad mitte wõitjatena, waid wõitlejatena, kes näewad õigluse ilusat wõitu ligidal olewat.

Sellepärast on ka meie rõõmuturwe nii püha, nii puhas. Nagu requiem, pühalik seinatalinus enne, et uut, selget tulewikku näha, mille keskel wõitsime seda, mis minewikus rõhuwat, jäädawalt unustada.

Meie unustame.

Mälestame aga austusega wõitluses langenuid. Nemad on meile hiilgawad tähed.

* * *

Algab töö.

30. märtsil s. a. kinnitati ajutised määrused, mille järele meile omawalitsus anti, eraldi meie soowide kohaselt, lahkuminewalt Wene seniwool. Noblem, kui tsentralistlisel woolul, mis ka uuel Wenemaal maksew, soowitaw.

Ja siis hakkas asja wenimine.

Esiteks ei kinnitatud maksmapanemise seadust, sellest hoolimata, et ta meie seltskonnategelaste poolt aegsalt kull jiise anti.

Wiimaks kinnitati see. Määrati juba lindlate walimise tähtaeg: 25. mail, järelwalimised 11. juunil.

Seltskond Tallinna enamlasi tööliste ja sõlaste saatiline nõudega, otsustas walimisi edasi lükata.

Nõjuid. Meie rahwas oli liiga järsustnud eeswalmise järele, et tedagi, rahwaje nõdra ajutise sõna wõi keldu tuuldo. Ainult üksi tahes kegas kuulati nende sõna.

Walimised peeti siiagi.

Siis tuli ka ministerium. Kuid jooumaks teise eelnõuga. Ta soowimas meie Wene senisnoot ja kursus meid tema soowe ainult järele tulema, waikiwad asju arutama.

26. mail astusime kokku. Meil, Eesti seltskonnategelastel, kõda nõukogale tuisuri (Poska, Jürine, Wilms, Jaakson, Tõnisson, Piip), samuti läkiastel, oli asi selge: meie tahame, mitte seda uut, mida paturikse, waid 30. märtsil kaiwatud seadust, mida rahwas juba heaks kiitnud. Meiega ühinesid — seda nõuaw aleida ekapoletete ka meie endised maaperuhed, mitdu meie poliitilised ja klassilised wastased, meie aadel (baron Pilar v. Pildau, bar. Meiendorf ja t.

Ministerium andis järele. Jätis omaune eelnõu kõrwale, ja hakkas meie poolt ettepandud maksmapanemise seadust arutama. Neli päewa (26.—29. mail) istutame koos. Tsentralism oli weel liiga tugew, et kohalist iseäraldust tähelepanemisele wõtta.

Kuid meil oli seadusul pund jaoa jalge all, meie 30. märtsi rewolutsionilne seadus, ja meile pidi järele andma, ehk kull wajalt, waenu tahtmist. Ja mitmeolt puntis jäid seikwalitsuse meded teisele arwamisele, kui meie, kohalise seltskonna esitajad.

Mõnes asjas jäeti nad lõpuni wõitjateks, teistes asjades oli meil wõimalik päraspoole asjakäiku õigele rajale, nagu meie seda, kohaliste tarwiduste järele ülesseadsime, juhtida.

Siis oli eelnõu weel korra iseluminel — 9. ja 10. juunil siseministeriumi iseäralises nõukogus. Ka siit wõrisid oja jälle meie seltskonna tegelaste asemikud, jällegi olid endised waielnised seisukord oli aga wähe muutunud.

Wiimaks lõpulahing juridilises nõukogus 17. ja 19. juunil, meie Ajutise Walitsuse wiimases nõuandjas. Ikkagi tahkuminelud. Seletatakse seisukorda. Juristidega tergem kokku rääkida. Mõnigi parandus. Isegi komissaridele ja inspektoritele, keda ministerium iseäranis laitis, olgugi woormitiselt, taduniise jaatus kaulutatud. Maksusüstemis demokratlisem wool wõitnud. Tõeline kokkuleppimatus wallamaksude asjus. Ajutisele Walitsusele wannakse n e l i iseärwamist ette.

Kuid weel ei ole see puhas. Weel kord Ajutises Walitsuses. Siin otsustatakse lahtijäänud küsimused, siin on lõppsõna.

Komissaride ja inspektorite ametid mõistetakse küll kaduwisele, kuid püsiwad seni, kui seltekohased ministeriumid uued seadused ette panewad: lubatakse warsti seda teha.

Wallamaksude süsteemis leiab aset aus lepituseettepanek: lõpulik otsustamine kubermangu maanõukogu käes, wäljaarwatud maks hingede arwu järele (pearaha), otsused mida rahaminister kinnitab.

22. juunil õhtuses walitsus koosolekul oli kinnitus. Telegrafi teel teatati sellest Eestimaa komissarile, kes omalt poolt maakondadesse edasi telegraferis.

Meile, Wiljandi meestele tuli see telegramm just walimiste koosoleku ajal. Waimustus oli suur. Ometi kord!

Seadus ise peab ligemail päiwil Seaduste ja Määruste kogus ilmuma. Siis jääb laiem seltskond tema tekstiga täielikult tuttawaks.

Nüüd aga peab ütlema, et kõik need asjad, mis ainult kohalikku eluse puutuwad, mis riigi rahaasjandust ega üleüldist seaduseandmist ei puutu, lõpulikult koha peal ära otsustatakse.

Tõõwõid on suur. Õigus, see ei ole kaugelti see mida nõuame selle eelnõu peab alles Maanõukogu kokku seadma, see ei ole isegi autonomia. Aga see on siiski midagi. See on rohkem, kui Wene semstwo. See on maaomawalitsus, ja annaks saatus, et ta esimene samm oleks autonomiale, mis ise ainult eelkäijaks Eesti osariigile föderatiwses Wene wabariigis.

Maanõunik Hans Piip.

30.VI. 1917.

Proportsionalne walimisewiis.

P e e t e r K u n d e l.

(Järg.)

Nagu eelpool tähendatud, jaotatakse proportsionalsete walimiste puhes kogu riik üksikutesse walimise ringkondadesse. Ajutaja Kogu eeltööde nõukogu on wõinud selle jaotuse aluseks praeguse administratiwse korralduse, mõnesuguste erandetega riigi piirimaadel.

Ajutaja Kogu walimise seaduse järele kinnitab iga kubermang, kelle elanikude arw mitte alla miljoni ei ole, iseseswa walimise ringkonna. Iga 200,000 elaniku kohta on arwatud üks saadik, nii et kõige wähem walimise ringkond 5 saadikut walib [1]).

Walimiste korraldus kawatsetakse anda: 1) üleriiklise, ringkonna, kreisi ja jaoskondade walimise komisjonide ja 2) linna, maakonna ja wallawalitsuste hooleks. Protestide ja kaebuste läbiwaatamine, mis walimise asjus tehtud, antakse: 1) kreisi ehk linna komisjonide, 2) ringkonna kohtu administratiwse jaoskonna ja 3) Senati esimese departemangu hooleks.

Üleriikline walimise komisjon seisab kawatsetawa projekti järele koos walitsuse poolt määratud 24 isikust, ke praeguse nõukogu poolt seltekõ nimetatakse. Tema ülesandeks on üleüldine järelwalwamine walimiste käigu üle, walimise seaduse kohta käiwate instruktsioonide wäljatöötamine ning wõimalikkude kahtluste ja arusaamatuste seletamine, walitud saadikute üleüldise nimekirja kokkuseadmine j. n. e.

Ringkonna walimise komisjonide ülesandeks on: 1) kreisikomisjonide tegewuse ja selle õigel ajal awamise üle järelwalwamine, 2) walimisejaoskondade (участки) õiglane jaotamine kreisikomisjonide sellekohasel ettepanekul, 3) nimekirjade aegis kokkuseadmine ja wäljakuulutamise üle järelwalwamine, 4) kandidatide nimekirjade wastuwõtmine, nende nummerdamine ja wäljakuulutamine ja kreisikomiteele saatmine, 5) ringkonnas antud häälte kokkuwõtmine ja walimise resultatide äramäärimine ja wäljakuulutamine j. n. e.

Kreisikomisjonide ülesanded on kreisi piirides peaaegu samalaadilised kui kubermangu komisjonil kubermangu piirides. Nende ülesanne seisab jaoskondade walimisekomisjonide tegewuse järelwalwamises [2]) ja üleüldse walimiste korraldamine kreisi piirides ja ka kaebuste läbiwaatamine.

Jaoskondade walimise komisjonide ülesandeks on walimiste sedelite wastuwõtmine ja esialgne ülelugemine, mis jaoskonna piirides antud.

Walijate nimekirjade kokkuseadmine kawatsetakse anda linna, walla ja semstwo walitsuste (управа) hooleks.

Hääled ei anta mitte üksikutele kandidatidele, waid kandidatide nimekirjadele. Kawatsetawa Ajutaja Kogu walimise seaduse järele peab iga kandidatide nimekiri wähemalt saja isiku poolt, kellel selle walimise ringkonnas walimise õigus, isiklikult allakirjutatud olema ja mitte hiljem kui 30 päewa enne walimist ringkonna walimisekomisjoni sisseantama. Nimekirjale peab weel juurde lisatama kõigi kandidatide kirjalik nõusolemise awalduse häälestamiseks. Iga walija wõib ainult ühele kandidatide nimekirjale allakirjutada.

Kandidatide arw nimekirjas wõib olla ka wähem kui teatawast ringkonnast saadikuid walitakse, ei wõi aga mitte üle poole sellest suurem olla. Üks ja sama kandidat wõib mitmes walimiseringkonnas üles seatud olla, kuid mitte rohkem kui wiies. Ühes ringkonnas ei wõi kandidat aga mitte mitmes nimekirjas olla.

Kandidatide nimekirjad on muutmatud, s. o. walija ei wõi nendes mingisuguseid muudatusi teha. Ajutaja Kogu eeltööde nõukogu on seega nii nim. k i n d l a n i m e k i r j a süstemist kinni pidanud. Üksikud kandidatide nimekirjad wõiwad aga nende walijate rühmade sellekohasel kokkuleppimisel, kes neid allakirjutanud, ühendatud saada ja sel korral arwatakse hääled, mis üksikutele nimekirjadele antud, kokku.

Sarnase nimekirjade ühendamise kohta peab iseäraline teadaandmine ringkonna walimise komisjonile sisse antama mitte hiljem kui 15 päewa enne walimist.

Meie oleme lühidalt tähele pannud seda, kuidas kawatsetawa Ajutaja Kogu walimise seaduse põhjal on korraldatud walimiseringkonnad, neid ainult, keile hooleks antakse walimiste juhtimine, ja kandidatide nimekirjade kokkuseadmin. Nüüd peatame weel selle juures, kuidas sünnib häälte wäljaandmine ja üse ehk teise erakonna kandidatide arwu äramääramine, mis dieu üks keerulisemaid üleseanneid proportsionalse walimise arwu juures on.

Seletus, kuidas üse ehk teise erakonna kandidatide arwu wäljaarwata, proportsionaliselt neile antud häälte suuruse järele, on wäga mitmesuguseid süsteemid olemas. Käesolewal korral ei tahe ma aga neid üksikult mitte esiteerima hakata, waid kirjeldan ainult seda süsteemi, mida Ajutaja Kogu walimiseseaduse wäljatöötamise nõukogu wastu wõtnud. Seatawasti tuntakse see süsteem tema autori Belgia juristi Hondt'i nime ja on lühidalt järgmine.

Iga kandidati nimekirjale antud häälte arw jagatakse järgimööda arwude: 1, 2, 3, 4, 5 j. n. e. peale: jagamisel saadud arwud seatakse järjest wähenewas summades rida. Siis wõetakse see arw, mis reaselle koht kohal seisab, kus samaarwu täesolewast ringkonnast walitawate saadikute arw, ja jagatakse selle peale igale kandidati nimekirjale antud häälte hulk. Jagamisel saadud arwud näitawad, kui palju kandidate igast nimekirjast walitakse. Toome näituse. Oletame et teatawast walimiseringkonnast walitakse 5 saadikut ja häälteandmisel on olnud 4 kandidatide nimekirja: A, B, D ja E.

Nimekiri A on saanud: 25,000 häält, nimekiri B — 12,000, nimekiri D — 9000 ja nimekiri E — 8000 häält. Jagame need need arwud järgimööda 1, 2, 3, 4 ja peale.

	A	B	D	E
1:	25,000	12,000	9,000	8,000
2:	12,500	6,000	4,500	4,000
3:	8,333	4,000	3,000	2,666
4:	6,250	3,000	2,250	2,000

Paneme need arwud järjest wähenewas summades rida: 25,000, 12,000, 9,000, 8,333, 8,000 jne. Wõtame wiienda arwu (wiis saadikut walitakse), s. o. 8,333 ja jagame selle peale arwud: 25,000 (A), 12,000 (B), 9,000 (D) ja 8,000 (E). Igast nimekirjast loetakse nii mitu kandidati walituks, kui mitu korda 8,333 mahub iga nimekirja poolt saadud häälte arwusse. Jagamise järeldusena leiame, et nimekirjast A — 3 kandidati, nimekirjadest B ja E — mõlemast üks kandidat walida tuleb, kuna wiimane nimekiri D ühtegi kandidati ei saa. Sarnase jagamise juures wõib ette tulla, et niiwiisi saadud kandidatide arw wähem on sellest arwust, mis käesolewast ringkonnast walida tuleb. Siis arwatakse nendele nimekirjadele, kes jagamisel kõige suuremad murdarwud saanud, weel tarwiline arw kandidate juurde.

On kandidatide arw kätte saadud, siis tõuseb küsimus, missugused kandidadid igast nimekirjast walituks tuleb arwata. Kindlate kandidatide nimekirjade juures, nagu need Ajutaja Kogu walimiseseaduses ettenähtud, on asi lihtne: walituks loetakse igast nimekirjast, algades esimesest, järgimööda nii mitu kandidati, kuipalju ühe ehk teise nimekirja peale langeb. Palju keerulisem on aga see küsimus mittekindlate nimekirjade juures, mis Ajutaja Kogu walimise seaduses mitte tarwitusele ei ole wõetud.

1) Ajutaja Kogu saadikute üleüldine arw on määratud 800 peale.

2) Kubermangulinnades, mille elanikkude arw üle 50,000, ajatatakse iseäralised linna walimise komisjonid.

Liigub siiski.

Peale rewolutsioni puhangut näis, nagu oleks ka meie pealinna seltskondlik elu hoogsamalt tuikama hakanud. Esialgu küll argliikult, nagu oleks olnud karta mõnda sunduslikku määrust, wõi külma maa õhku, kuid wahehaawal kadus ka see sisselaswanud hädaohu tunne ja ikka wõimsamalt awaldus see palawikutaoline tegewus, miitingud kokkukuindes, koosolekuid korraldades, liite lunes jne., kuni see meelte elewus wiimaks rahwuspolitilises meeleawalduses oma hiilgetipule jõudis.

Peale meeleawaldust näib, nagu oleks meil juba kõik ära tehtud, tundub nagu awitus kõtelasoamist: mis nüüd? kuhu poole? Sellest ajast peale hakkab meie seltskondlik kraadiklaas langemist näitama, esiteks hooguga, kuni ta pärast nääli taha päris kaob. Kutsutakse weel koosolekud kokku, kõige jõuga püüawad mõned üksikud meeleolu tõsta ja tegewusele minguada, kuid silmanähtawalt kaowad leidus ja ukstõitus, koosolekud jäawad wäikesearwulisemaks, nende tegewus tähtsusetuks, kuni nad lõpuks kuhugi tunniku ära kaowad ja . . . wailus walpost maad wõtab. Kenat olli miitingeist isikliluse weikeist nattus meile mõne nädala eest teatud ringkonnas kokkutuuud koosolel, kus wiseistnuet algatajat kolmeaeli koosolekule ilmuiid.

Mis see on? Kas selega näitame oma politilist küpsust, kui wõidetud wabadust nii loimmeelselt kaisutame? Kas oli poliitiliseist meeleawaldusest kudait, et peale seda wõalnastawrit mulda maha? Mis oleme ära teinud selleks, et oma rahwuspolitilist wabadust tulewikus kindlustada?

Wõi loodame, et seda kõik meile armust antakse, nagu see oli toona?

Waadakem ümber, kuidas meie kõjameched Soomes ja mujal oma elusolu ja kodumaa omawalitsuse tuumuit arutawad. missagem Kaukasia ja Krimmi asunikkude asjalikkuit nende kongressil ja . . . häbenegem enda rasteoaraian ja ukstõitust nunnaeti poitise tulewiku kui kodumaa korralduse wastu.

Miks oleme nii osawõtmatud? Mis on meil siis wiga? Meil on juhewimat. See on lihtsalt mõnus arbetel, ilma milleta pealinnalane naga labi ei saa. Nagu, nagu tangeks mitmesseltskondlit kohustumine ja nagu kalitotaks põhjasmõtte järele: ego see midagi tee, kui muni wiowo. Hea kui me ka teiste labas wiimaks warale jõuame.

Kuid wiimaks on ka meiegi tööle asunud. Meie seltskondlik elu liigub siiski. See on küll weel nagu liigutus kalt unnatu, kuid see on elumärk.

Teiwpäewatse lehes leiame ülestuse Põhja raioni asunikkudele 25. juulil kongressile ilmuda. Wiimaks ometi. Ei woi ehi ütelda, et Põhja raioni asunikkude wahel kõige wähem ühendust leidub, kuna just siin tugew ühendus raioni ja pealinna asunikkude wahel suure tähtsusega oleks, nimelt politilisel kui majandusliseks. Seda suutes on Krimmi ja Kaukasia asunikud meist ette jõudnud.

Aeg on kaua. Ajutaja Kogu saatawad meid lõigest tolm laud. Nad ei tarwitse tagajärele waadata ja järele mõtelda, mis meie olles wõinud ära teha, waid meie peame wiiwimata enesest unalu maha raputama ja tööle asuma. Kuid pole aega heaoletuks ega wabandusteks. Meie tonnied lawimwad meid. Pidagem silmam meeles, et meie omaked, kad ja wennad, kes laialkrawides wiibiwad, sugugi puhtust maitsta ei saa, kuna nad kord peale wereputma lõpeu meilt õigusega nõuda wõiwad mis oleme oma kodu kaitsele ja tauniseamisele teinud. Sellepärast läed tulge, et meil ei tarwitseks nende ees häbenedes silmi maha lüüa.

Põhja raioni asunikud ei tohiks ülestuset ukskõikselt mööda minna. Peetagu ikka meeles, et meie nüüd oma saatust ise juhime ja seda juhtimist teiste hooleks ei tohi wõlladada.

Kongressil tulewad tähtsad küsimused arutamise alla, mis asunikkude elu ja asunduste korraldust otsekoheselt puutuwad. Ka need asundused, mis mitte Põhja raioni piirkonda ei kuulu, kutsugu kokku omawahelised kongressid ja määragu ära saadikud üleüldisele asunikkude kongressile, mis kuuldawasti augustis kuus Peterburis kokku kutsutakse.

Pealinn, mis arwatawasti asunduste korralduskeskkohaks saab, peab oma süidusega ära näitama, et ta ka seda olla suudab. Sellepärast asugem aegsasti tööle, et meil poleks tarwis targad olla tagantjärele.

—n—

Soome umbsõlm.

Wene ajakirjandusel pealinnas on Soome umbsõlme kallal praegu palju tööd. Kõige agaramalt ametis on mustajajaline ajakirjandus, mis tsaariwalitsuse ajalgi iseäranis osawõtlikult Soome asju tikkus arutama. Selle ajakirjanduse räpakas tegutsmiis on meile juba endisest ajast tuttaw ja meie teame wäga hästi, et tema taktika nüüdsel ajal seda enam sündmatu on. Selle asemel, et püüda sõlme lahti päästa, kisuwad nad selle weel enam kokku ja kipuwad siis läbi raiuma. Niisugustele meeleolutele ei ole muidugi seltskondlik kord tähtis, waid korralagedus. Sellepärast ei tule meil suurt tähelpanemist selle ajakirjanduse peale heita ja weel wähem tema arwamisi arwesse

wõtta, sest sealt poolt pole midagi head oodata. Palju enam peab meid nüüd huwitama rewolutsionlise demokratia ajakirjandus, sest et see praegu mööduandew. Pealegi peegeldub rewolutsionlises ajakirjanduses praeguse Wene demokratia tõsine nägu ja seda nägu tuleb meil nii teravelt tundma õppida kui wähegi wõimalik.

Sotsialistiline ajakirjandus püüab Soome kohta enamwähem oma tuska [illegible] ja nagu mööduminnes hoiatab ta, et asi wõib Soomele halbade tagajärgedega lõppeda. Isegi Täidesaatwa Komitee liikmed, kes Soome sotsialdemokratia esitajatega läbirääkimisi pidasid ja wiimaste tähtsuste peale wastuseid ei suutnud anda, püüawad oma jõuetust kinni katta, teatades, et kokkulepimatuse puhul wõiwad selle tagajärjed Soomele end walusalt tunda anda.

Tundub küll weidrana, kuid siiski on siin nagu ähwardus. Laenutegemine on aga ikka waba kokkuleppimise asi kahe juridilise isiku wahel ja nii ei tohiks siin kellegi poolt sunduslikkust inguti olla.

Laenu tagasilükkamine soomlaste poolt paneb Ajutise Walitsuse tõbarasse seisukorda, sest Soomes asuwatele sõjawägedele ja asutustele kes riigikaitseks töötawad, tuleb palka Soome rahas maksta. Korraldamata kaubawahetuse tõttu Wenemaa ja Soome wahel tuleb Wene walitsusel Soome rahast puudu, ja samal põhjusel langeb rubla wäärtus Soomes. Ainukeseks wäljapääsiteeks oleks siin Wene kauba, iseäranis toiduainete wäljawedu Soome, milleks ieal suuri pandnit [illegible]. Seddasama ainukest teed soowitasid ta Soome sotsialdemokratia esitajad. Ajutine Walitsus on aga asjast oma moodi aru saanud ja kaubawahetuse korraldamise asemel iseäralised määrused wälja annud. Nende määruste järele peab Soome kõiki Wenemaalt wäljaweetawate kaupade eest markades maksma, rahaministeri poolt määratud kursi järele. Ei wõi öelda, et niisugused määrused soomlasi iseäranis wõiksid rahuldada. Nüüda tuleb ka, [illegible] peawad siis soomlased Wene paberirahaga peale hakkama, millega Soome [illegible] ujutatud on.

Taheke nõudu, et Soome-Wene [illegible] kord nii [illegible] wahekord, kui Ajutine Walitsus algusest peale Soomemaa wastu õiglasem ja waesmatsetum oleks olnud nagu kui Wene demokratia oma sise- ja wälispolitikat järjekindlamalt ja otsekohesemalt oleks ajanud. Siin tahtsid aga segedasid teed ja programmid tahta.

Esimese hoobi Soomele andis Ajutise Walitsuse teadaandmine Soome autonomia asjus, kus kategoriliselt teatati, et ilma Asutaja Koguta mingisugust omawalitsust isetada ei wõi, kuna Ajutise Walitsuse deklaratsionis rahwaste isemääramine ometi aset leidis. Niisugune asjaolu tekitas soomlastes, kes wana walitsuse poolt kõitingu wägiwallateguid tunda said, ta Wene rewolutsionlise walitsuse wastu umbusaldust ja kõõrus, mis rewolutsioni puhkel Soome ja Wene demokratia wahel näis tekkiwat, hakkas jahtuma Ajutise Walitsuse esimene wäärtegu Soome rahwa wastu ja soomlaste õiglane protest selle wastu ei ole siiasaadik Ajutise Walitsuse peale niiwõrd mõjunud, et ta oma seisukohta wäikerahwa asjus oleks muutnud. Wäljakuulutatud isemääramise õiguse asemel tekib inetu kauplemine Ajutise Walitsuse ja wäikerahwaste wahel.

Need on Wene rewolutsioni wäärnähtused. Alguses leidis Wene demokratia nüüe rahwaste isemääramises: igal pool wäikerahwaste juures elawat wastukõla. Nüüd aga, kui sõnadelt tegudele tuli asuda, pidid kergeusulised pettamist üle elama. Ja siiasaadik ei ole mingisugust tagatist, et asi wõiks muutuda.

Olgu, et T. ja S. S. Nõukogude kongress, mida Wene rewolutsionliseks parlamendiks kutsutakse, otsuseks tegi Ajutise Walitsuse peale mõjuda, et see Soome autonomia asjus soomlaste õiglastele nõudmistele tõkkeid ei teeks, ei ole koalitsionline ministerium tegelikult ometi neid resolutsione enesele juhtnööriks wõtnud. Niimoodi kaotawad kõik ilusad resolutsionid oma tähtsuse ja nende wäärtus langeb lõpuks niiwõrd, et neid maewalt läbi loetakse ja paberikorwi heidetakse. Wäikerahwastele, kes wäljakuulutatud isemääramise õiguse wõõjal seda isemääramist tegelikult tahawad ellu wiia, tehakse tõkkinga [illegible].

Wiimased telegrammid toowad Soomest teate, et põhiseaduse wäljatöötami komisjon on maapäewale seaduse eelnõu kinnitamiseks ette pannud kõrgema riikliku wõimu maksmapanemise üle Soomes. Seaduse eelnõus on öeldud, et seisaadik, kui Wene isewalitseja õigused Soome kohta kaotanud on, jääb riiklik ülemwalitsus Soome maapäewa kätte, peale wälispolitika asjade ja mis sõjaliste seadusandluse ja [illegible] asjanduse puutub.

Muidugi tõuseb Wene ajakirjanduses nüüd kära Soome iseseiswakssaamise üle, nagu seda Ukrainaga oli. Kuid meie oskame iseseiswuse ja autonomia wahel wahet teha. Lõpule [illegible] täiida, missugust teed oleks Soome pidanud tarwitama, sest Ajutise Walitsusega kauplemisest ei tulnud ju midagi wälja. Oma saatuse otsustamist aga Asutaja Kogu hooleks jätta oleks hädaohtlik.

Ilmselt tarwitades, tehakse [illegible] tähelepanemist selle hädawa peale juhtida, mida wälja[illegible] Ajutajas Kogus [illegible] walitsuse ja mitteit meie [illegible] 28. VI [illegible] tahewatu teatatud. [illegible]

Wäljamaa.

Saksa politiline krisis.

„Berliner Tageblatt“ teatab, et esimesel teisipäewal [illegible] [illegible] ja [illegible] soowis [illegible] mõnusalt nõudis ja rõhutas, et Saksamaal wiibimata on tarwis parlamentline kord maksma panna.

[illegible] juunil [illegible] kantsleri Wilhelmiga [illegible] nõupidamine. „Berl. Tageblatt“ rääkis, et keiser nüüd kord [illegible] [illegible], et ta kantsleri wõidab. Niisama [illegible] kantsler ka progressistide poolt toetati. Keskkoht ja sotsialdemokradid teatawad, et isiku wahetus neile kuigi tähtis ei ole.

Stiski [illegible] „Kölnische Zeitung“ [illegible] wälisminister Zimmermanni, siseministeri asekantsleri Helfferichi ja wiie Preisi ministri tagandamist.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ kirjutab: Kuhu meie oleme sõitnud? Weel iialgi riik pole [illegible] keerulises seisukorras olnud. Kantsleri wälispolitikast ei maksa kõnelda, kui inglisi [illegible] ei soowita. Sõjawägi ja laewastik on oma teenistusega kantsleri wigu parandanud. Siseminise kord on nii korrast ära läinud, et wõimata on rahwalt tarwisel tingimustel wõitluse edasipidamist nõuda.

Müdduses „Vossische Zeitung“ räägib, et riigipäewa enamus nõuab, ilma maadewõtmiseta rahu teha, seni kerda ei wõi minna, kuni kantsler ametist ei tagane. Wäljamaal ei usaldata kantsleri teadaandmist. Ainult kantsleri muutmine annab Saksamaale wõimaluse uuesti oma waenlaste poole rahu ettepanekuga pöörda.

„Berwärts“ arwab, et Saksamaa uuenduste teele on astunud. Ehk küll raskusi ja tõkkeid teel on, siiski ei wõiks parlamentlise walitsuse tendentsi kinni pidada. Saksamaal on tarwis demokratline reshim, mis walmis oleks ruttemalt rahu tegema.

Saksa-Hollandi wahekord.

Saksa walitsus tõendab, et Hollandi on seadusewastaselt laks Saksa wegalust waat kinni pidanud. Saksa walitsus aga seletab, et weealuste paatide Hollandi wetesse eksimuse mitte Hollandi erapooletust ei rikkunud, sest et see merewõimeluse tagajärjel sündis. Hollandi walitsus aga arwab, et kui merewõimeluse paatide juhatajad [illegible] [illegible] tulenud, siis seda ei oleks sündinud. Et walitsused kokkulepimisele ei tulnud, [illegible] [illegible] [illegible] komisjoni selle küsimuse lahendamiseks kokku tulnud. Komisjon tuleb 12. juulil Haagis kokku, temast wõtawad 5 merewõe ohwitseri osa.

Washingtonis awaldati Siberia walitsuse [illegible] Saksamaaga lähikaudse [illegible] [illegible]. Riigikantsler seletab, et Saksamaa wäikeid riiki wastaselle wõtab ta need oma tegewusega kaitsta [illegible] Saksamaa [illegible] peatud siiwaru.

Stokholmi konwerentsist.

Wene saadikud pidasid Saksa sotsialdemokratia, Saksa [illegible] sotsialdemokratia ja Austria ning Ungari sotsialdemokratia eraleminga nõu.

Nendel nõupidamistel selgus, et Saksa [illegible] sotsialdemokratia erakond Wene platformi peale tõdab ja walmis on alewideiste konwerentsist osa wõtma.

Ungari sotsialistide asemik teatas, et ka [illegible] Wene seisukoha ja kutse wastu wõtnud.

Austria sotsialdemokratia esitaja Wiktor Adler teatas, et tema arwamise mööda konwerents ingimata tarwiline on ja et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] awaldanud. Adler arwab, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Kuid kui Wene saadikud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wõtma. Need saadikud [illegible] [illegible] [illegible] ja kui Adler [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] revolutsioni wastu wõtta.

Saksa sotsialdemokratide enamusega nõupidades nõuti meediawad küsimused üles. Nende esitaja Müller teatas, et tema ei saa weel mingisugust kindlat wastust selle kohta anda, kas wõiks tema erakond T. ja S. S. Nõukogu seisukoha wastu ja kas [illegible] ta konwerentsist osa wõtta.

Peale selle oli Wene saatkonnas weel Hollandi-Skandinawia komiteega ja Berni komisjoniga läbirääkimine.

Kõik nõupidamised lasksid kõnelust [illegible] ja [illegible] nõudnud öelda, et nendele peale antud toimetatud täidetud [illegible].

Stokholmi on weel Rusanow ja Ehrlich sõitnud.

Lähemal ajal tawatsed inimest [illegible] [illegible] Londoni sõita, sealt Parisi ja wiimaks kui wõimalik ka Rooma.

Ungar ja dualism.

Grahw Andrassy kirjutab „Neue Freie Presse“ Austria federaliseerimise projektide wastu. Ta teatab, Ungari annab nõuda Saksa hegemonia tugewust. Austria-Ungari peab protesti Tshehi ja Lõuna-Slawi autonomiliste riikide wastu awaldama, kus need Ungariga ühendatud õigused peale saama.

Dualism on ainuke riigi korraldamine, mida Ungari wastu wõib wõtta.

Sotsialdemokradid Regar ja Witt teatawad Wieni parlamendis, et Witkowitsa tööliste liikumisega ka Morawia ja Silesia, ja isegi Preisi Silesia töölised ühinewad. Kõnelejad tunnistasid tööliste olekut sellekorda, seda Saksa kapitalistid halastamata eksploateriwad. Tööliste saadikud, kes oma tööliste kaitseks wälja astusid, [illegible] wälisse.

Tshech Witt teatas, et õnnetuse [illegible] tõsiselt wiibimata on tarwis abinõusid tarwitusele wõtta. Witkowitsi piirkonnas on üle riigi kõige suurema tööstuste tehased, mille tõttu seal seisukord kõige ruigimaks [illegible].

Liitlaste sotsialistide konwerentsi kokkukutsumisest.

Inglise tööliste erakonna täidesaatew kolleeg tegi otsuse oma ja tööliste rahwuswahelises sotsialistide [illegible] [illegible] anda liitriikide sotsialistide ja tööliste erakondade esitajate konwerentsi kokkukutsumise poolt hääletada.

Liitlaste ajakirjandus Wene pealetungimisest.

Prantsuse ajakirjandus terwitab Wene pealetungimist. Sõja arwustajad tunnustawad temast, analüseriwad wõitlusetaktika ja arwawad, et Wene wägede pealetungimine kaswab.

„Petit Journal“, „Petit Parisien“ ja „Radical“ tõendawad, et praegune pealetungimine Brussilowi mõõdalõinud otsekohe halgaaga tegewuse järg on.

Inglise ajaleht „Observer“ kirjutab: Kerenski on oma tegewuse eest liitlastelt kiitust ära teeninud. Aga peale sõidab ta Wene waenlasel ümber. Tema isiku wõõkus seadis waenusalikult lõhjamise tema jalale. Tema on ema kui seeat tema rewolutsioni aja sõdaalist. Temas näeme Garibaldi walmis ema ja ta Cawouri organisatsioni anderittas. [illegible] [illegible] [illegible] kui parent demokaatia nõu. Tema [illegible] wõistu korraldamist awaldub selgesti tema iseloomus, kes sõdurisega [illegible] ja [illegible] teistewal wõõrt kes tema T. ja S. S. Nõukogude kongressi [illegible] [illegible] [illegible] wastu.

Brussilow ütleb wõidukalt, et teda Wenerahwas toetab: „Wabaduse kindlustas meie sõjaliste wõitlust.“ Kuna ei ole riigi tegelastel korda läinud teistele enam wastawaid sõnu öelda, kui need mis iel sõnaptikal said öeldud, kui Wene wägi nende sõna tegelikult tõendama hakkas.

Wenemaa.

Lõikuselootused.

Kaubanduse osakond on kohalikest komiteedelt poolt teateid saanud wiljakaswu üle. Teated puutuwad peaasjalikult keske ja lõunapoolset Wenemaad.

Põhja raionis (Peterburi, Nowgorodi, Pihkwa ja Oloneti kub.) on talwiwilja seisukord hea, suwiwili aga halb. Mõnes kohas on aga mõlemate seisukord rahuloldaw.

Keskraionis (Moskwa, Smolenski, Kaluga, Tula, Rjasani, Tweri ja Wladimiri kub.) loodetakse head lõikust, ainult Wladimiri kub. on lõikuselootus halwem.

Lõuna pool (Tauria, Jekaterinoslawi, Astrahani ja Doni maakond) on wilja seisukord täiesti rahuloldaw, kohati wäga hea. Loodetakse, et lõikus saab keskmisest parem.

Jaroslawi kub. on rukis ja kaer halb, Simbirski kub. on suwiwili halb.

Samara kub. on wiljad wihma tõttu paranenud. Permi kub. loodetakse ka rahuloldawat lõikust.

Kiewi, Podoli, Bessarabia ja Hersoni kub. on wilja seisukord wihma tõttu ka paranenud.

[illegible] [illegible] teated näitawad, et seal seisukord paigati hea, üleüldiselt jooksul aga [illegible] rahuloldaw.

[illegible] raionis on wiljakaswu rahuloldaw.

Ülemalse [illegible] saadud teadete järel oletada, et [illegible] lõikuselootus [illegible] [illegible] on.

Katk Baku kubermangus.

[illegible] teatatakse, et Lenkorani [illegible] katk [illegible] on.

Kaebus Kiewi mitropolidi peale.

[illegible], [illegible] komitee Possewsky [illegible] [illegible] Kiewi täidesaatwale komiteele mitropolidi Wladimiri peale, [illegible] marteetedes, et ta sinodi otsuseid [illegible] ei pidanud, [illegible] [illegible] [illegible] ja omawolisest [illegible] sinodi kokku tulnud.

Niisama ei tahtwat mitropolit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Labietsimised Beshetskis.

Beshetski [illegible] [illegible] ja [illegible] saadud läbiotsimisi tonne. [illegible] [illegible] ja jahu tagawarasid. Leitud tagawarad rekwireritakse. On tähele pandud, et labietsijate puhas [illegible] [illegible] [illegible] on.

Lätimaalt.

Kawatsetaw Läti ülikool.

Läti [illegible] [illegible] Tartus [illegible] 1. [illegible] [illegible] [illegible] Lätimaa [illegible] [illegible] ja edenemise mõttes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Koja teostamiseks [illegible] [illegible] [illegible], kelle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], 2. Läti akadeemilist [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] akadeemilise tegewusele.

Komiteesse walitsi professorid J. Ole (Odessa), E. Kelsberg, E. Bankul, mag. J. Lautenbach, dotsent K. Kundsin, insener K. Zalden, Dr. Ademion, cand. phil. P. Dahle, arhitekt K. Stranberg. Peale selle [illegible] komitee liikmeteks Liiwi, Kura ja Latgali maanõukogu esitajad, Riia linnawalitsus ja wiimaks Riia komitee. Komiteel on [illegible] weel [illegible] Läti akadeemilist tegelast ja [illegible] [illegible].

[illegible] tegewust alustades [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] on Läti lehtedes [illegible] [illegible], et kõik [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Asundused.

Weel walimiste eeltöödest.

[illegible], [illegible], [illegible] ja teiste Eesti asunduste esitajate koosolekul, mis neil päewil Rääbise [illegible] [illegible] [illegible]

Saladus.

Phillips E. Oppenheimi roman. 7

— Jumala pärast, Courage, tulge siia ja pöörake uks lukku, ütles ta erutatult. Nüüd näete teie, mis sellest wälja tuleb, kui teie tohter ennast asjadesse segab, mis talle sugugi korda ei lähe. Ma ütlesin teile juba ammu, et nad ühtegi inimest minu juure ei lase, kes neile kahju wõib teha.

Meie teatasime Kaupmannile, ütlesin ma.

— Muidugi! Aga teie ei tunne oma wastaseid. Nõndasama hästi oleksite teie ka peaingli Gabrieli järele wõinud saata. Kas teie teete praegu seda, mis ma teilt palun?

— Rääkige, ma kuulen.

Helistage oma teenrit ja käskige teda minu tuppa jääda. Minge alla ja katsuge mõlemist tohtrist lahti saada. Pärast tulge siia ja seadke asjad nõnda, et teie wähemalt kolmeks tunniks siia wõite jääda.

Ma tegin nõnda. Ma ei ütelnud talle, et mr. Stanley siin on, ta oli isegi liig erutatud. Doktor Kretsnow hakkas ise ära minema ja ma ei keelanud teda mitte jääda. Rust näis minu wiisakuseta oleku üle imestawat, aga ma oleksin heameelega neid mõlemaid uksest wälja wisanud.

Doktor Kretsnow ulatas wankri istudes mulle käe, kuid ma ei pannud seda tähele.

— Ma wõin teile wäga wähe rahustawat ütelda, mr. Courage, lausus ta. Ma olen seda juhtumist juba Londonis uurinud ja mul on mõned peensused teada, mis minu ametiwend weel tähele pole pannud. Minu arwates on tema tunnid loetud.

— Mul on wäga kahju, et ma seda just teie käest kuulen, sest et teil see asi kõik teada on.

Ta silmad waikusid pilkkaasid tagant ja ta tahtis nagu midagi ütelda, kuid waikis.

Ma läksin kohe oma töötuppa, kus mr. Stanley ikka weel ootas.

— Minu ettewõttel ei olnud tagajärge, ütlesin ma. Ta ei taha sellest midagi kuuldagi.

Mr. Stanley raputas sigari otsast tuha ja tõusis püsti. Ta ei ole ei awaldanud imestust.

— Ma kardan, et see proua selle üle wäga kurwastatud saab olema, ütles ta.

— Jah, see saab talle suureks löögiks olema kui haige ära sureb wastasin ma.

Mr. Stanley kortsutas kulmu.

— Ta sureb õige pea, teatas ta. Teie olete noor inimene, mr. Courage, lisas ta juure: teil on suurepäraline mõis ja teil seisab rahulik ja maloodan, pikk elu ees! Mr. Guest ei ole ka mitte wana, aga ta on enesele waenlasi kogunud. Kuigi ei ole hea enesele waenlasi koguda.

— Mis, kas see on ähwardus? küsisin ma.

— Kui teil ähwardust tarwis on, siis olgu ta see. Kuulge minu nõu. Kui Leslie Guest oma saladuse jaoks pärandajat tarwitab, siis ärge wõtke seda pärandust wastu. See pärandus toob teile rutulist surma.

— Meie oleme kõik surelikud, ütlesin ma. Kõigist hädaohtudest ei pääse mitte mööda.

Ta wõttis oma kübara.

— Kui see mitte nr. 317-nes ei oleks olnud, ütles ta tasa. Ma kardan, et see teile õnnetu nummer on. Ehk küll, pidage meeles, et mademoiselle lähedal on.

— Mis teie sellega mõtlete?

Ta waatas imelikult mulle otsa ja ohkas, siis pani ta enne äraminekut weel ühe sigari põlema.

Ilma selle pärandusseta oleksite teie palju rikkam, ütles ta.

16. Minu wõitlus pärinduse wastu.

Hommikupoole ööd süütasin ma teise lambi põlema ja mu pilk langes peeglisse. Tahtmatult pöörasin ma ennast ümber, mulle näitas nagu seisaks keegi minu seljataga. See oli meeleta mõte, aga ma ei tunnud sugugi oma nägu ära. Muudatus, mis teisel korral magawa inimesega oli juhtunud, kes elust tühjuse hõlma oli tõmmatud, ei näinud suurem olewat kui see muudatus, mis minuga oli sündinud. Ilnes asjas aga olin ma kindel, nimelt selles, et ma omast senisest igapäewasest ja kitsast eluringist wälja olin astunud uude maailma tiis traagilisust, kus inimeste elu ja surm oma tähtsuse kaotab ja isik ise ainult wäikseks mängunupuks jääb saatuse suurel malelaual. See oli sellepärast nii tulnud, et ma wastu olin wõtnud päranduse selle mehe käest, keda ma olin usaldanud ja kes mõne tunni eest oma silmad igawesti kinni oli pannud, minu kätt enese omas hoides ja suu naerul, mis mulle weel kord tunnistas, kui wähe see südi, kuid wäsinud mees surma kartis.

See äkiline muudatus mu elus oli täiesti ootamata tulnud. Ma mõistsin seda alles siis, kui ma enesele wähe puhkust lubasin ja sohwa peale pikali heitsin. Mu senised mõtted ja arwamised olid puruks kistud, nagu maast üles juuritud puud. Asjad, mis ma ennemalt eluks pidasin, olid mulle nüüd täitsa tühiseks saanud. Ma waatlesin oma minewikku samasuguse kahjutundega, nagu täiskaswanud mees mängiwat last. Mulle tundus täiesti arusaamata olewat, kuidas ma olin wõinud rahul olla iseenesega, oma ümbrusega ja eluga. Mu pea oli weel uimane, kuid ma tundsin eneses juba uut jõudu. Mu mõtted liikusid wäledamalt, ajud tundusid kergemad olewat ja ilus mõsi aateid. Kuid ühtlasi tundsin ma, et ma midagi igaweseks kaotanud olin ja et mu elurada enam läbi roosiaia ei käi.

Ma olin wist wähe aega maganud, sest ma ärkasin kerge koputamise peale akna pihta, mis wälja rõdule wiis. Ma hüppasin üles ja arwasin ennast und nägewat. Seal seisis Adele walges riides ja päikesepaiste ümbritses teda. Ma ohkasin sügawasti ja katsusin enese üle waltseda. Tal oli walge ratsaülikond seljas. Selle aja sees kui ma magasin, oli hommik kätte jõudnud. Nii siis ühendas mind üks rõngas weel endise eluketiga.

Ta koputas weel kord nagu käskiwalt ja mina awasin ukse. Ta wahtis üksisilmi mulle otsa ja ma arwan, et ta minus muudatust märkas. Wärske hommiku õhk hoowas tuppa, ja ta astus sisse.

— Arge wahtige mulle ometi nõnda otsa, nagu oleksin ma wiirastus! hüüdis ta. Ma jutustasin teile kord, et ma hommiku wara ratsutada armastan, ja puiestikus ratsutades nägin ma teie maja akendest walgust paistma. Ütelge, kas temal halwem on?

Äkki jäin ma rahuliseks. Ma mõistsin, et nüüd wõitlus algab.

— Ta on surnud, ütlesin ma. Ta suri keskööd ajal.

Üheks minutiks näis ta meeleheitmisel olewat, mille üle ma, ei tea isegi, mispärast, rõõmu tundsin.

— Surnud? ütles ta tasa, ja nii äkitselt.

Ta waatas toas ringi ja siis jälle minu otsa.

— Kustutage lamp ära, käskis ta. See walgus on hirmus.

Ta oli niisama kahwatu kui minagi ja isegi päikene paistis külmalt ja kalgilt. Adele tuli mulle lähemale.

— Kas ta mõistuse juures oli kuni lõpuni?

— Jah, wastasin ma.

Ta hingas kiiremini ja ta silmad waatasid küsiwalt mulle otsa.

— Kas teie temo juures olite?

— Jah, olin.

Jälle waheaeg. Ma waikisin jonnakalt.

— Arge jätke mind teadmatusse, sosistas ta. Kas ta rääkis teile?

— Jah, wastasin ma ruttu. Ta rääkis mulle tähtsaid asju.

Kergitatult ohkas ta tasa ja wajutoolile.

— Ma tundsin, et ta seda teeb, ütles ta. Ma teadsin, et ta saladust enesega hauda ei wii. Kas uks on kinni?

— Jah, wastasin ma, uks on kinni.

Ta oli ikka weel kahwatu, kuid ta silmad särasid.

— Rääkige nüüd, ütles ta. Ärge wiitke aega. Ma ootan.

— Mis asja, küsisin ma rahulikult.

— Kõik, wastas ta ruttu.

— Mul ei ole midagi teile rääkida.

Ta lõi jalga wastu põrandat, nagu heilitatud laps.

— Arge olge nõnda riiukas! Korrake kõik sõna sõnalt, mis ta teile rääkis. Nüüd kohe, enne kui teie weel midagi ära pole unustanud!

— Seda ma ei wõi, wastasin ma.

Ta tõusis püsti, aga ei näinud ikka weel minust aru saawat.

— Mis teie sellega õieti ütelda tahate? küsis ta.

(Järgneb.)

wõttel ära veeti, awaldati ühisest soowi, et Peterburi kubermangu eestlased eelolewatel Asutaja Kogu walimistel korraldatult ja ühiselt wälja läheks. Tarwis oleks kubermangus Eesti walijate arw kindlaks teha ja selleks teateid koguda. Sellepärast soowib koosolek:

1. et Peterburi Eesti Liit kõiki kubermangu ühisust ja seltsi üles kutsuks oma [illegible] Liitu astuma,

2. et Peterburi Eesti Liit keskkoha toeks, kuhu kõik teated walijate arwu kohta kokku [illegible] kogunud,

3. et [illegible] Liit ülesküsse awaldate [illegible] teadete [illegible] ja ülesse [illegible],

4. et eelolewale Põhja [illegible] kongressile [illegible] materjal walijate arwu kohta koos oleks ja

5. et kõik Eesti ajalehed, seltsid ja tegelased sellel ajal hoolsasti [illegible].

Kui silmas pidada lühikest aega, mis Asutaja Kogu kokkuastumiseni jääb, siis peate ajalehtes juba kohe tulisest tööle hakkama ja kõik oma jõu selleks liikuma panema, et nende poolt oma esitajad Asutajasse Kogusse saaks. Ühiselt nõut on seda wõimalik [illegible], sest asunikkude arw ei ole kubermangus mitte wäike. Meie tulewik seisab meie enese käes ja iga tarwitamata jaetud wõimalus seda tulewikku kindlustada oleks [illegible] ja oma rahwa wastu.

Kodumaa.

Üle-eestilisest rahwakongressist osawõtjatel kergendatakse raudteedel liikumist.

Eesti Liidu ettepanekul on Peeter Suure merekindluse komandant Eestimaa kubermangukomissari ajutise kohusetäitja telegrammi kõigile Eestimaa raudteejaamade ülematele teada annud, et need kõigile, kellel kongresiteadlaste omawalitsuse poolt selle kohta wälja antud tunnistused ette on näidata, et nad 2. juulil Tallinnas [illegible] [illegible] [illegible] on walmid [illegible] [illegible] Tallinna ja maakõiduniste [illegible] andmaks.

[illegible] korraldusest on [illegible] [illegible] raudteedel [illegible] [illegible] [illegible] teatud.

Korraldus on maksew 29. juunist 5. juulini.

Eestlased Riia linnawalimistel.

Eeliseiswate linnawolikogu walimiste wastu ettewalmistamiseks on Riia eestlased üle enese komitee asutanud. See [illegible] Teatri puiesteel 19, kort. 7 [illegible], ja palub kõiki Riia linna walijaid [illegible] eestlast, ta [illegible], walimiste asjus nüüd kohe enese juurde tulla.

Haapsalu linnawalimistell.

21. juunil eestlaste poolt üles seatud 25 kandidadist taganes teisel päewal üks [illegible]. Oia eestlastest on [illegible] [illegible] nimenud, kus wenelastel enamus. [illegible] tahawad oma ligi 700 häälega [illegible] walimistele minna. Eestlastel on tulewik [illegible], kui ühendust ei [illegible]. „Pwl."

Põhja wäerinna Liiwimaa osa tühjendamise

komisjoni erakorraline wolinik palub kõiki [illegible], [illegible] ja [illegible], kes teateid tarbekorral wäljasaadetawate asjade kohta [illegible] weel komisjonile saatnud, seda [illegible] lähemal ajal teha, et maatühjendamise [illegible] korraldada. Komisjoni [illegible] Tartus, Tolstoi uul. nr. 7, [illegible] [illegible] kuuluwad maa [illegible] Tartu, Wiljandi, Pärnu, Wõru [illegible] [illegible] ja maakond. T.

Põllutööriistade wäljaweo keeld.

[illegible] kubermangu tarbeainete-komitee [illegible] [illegible] kubermangust wälja [illegible] põllutöömasinate ja -riistade [illegible] ja nende osade wäljaweou. Kõik põllutööriistade-kaupluste omanikud [illegible] oma ladus olewatest põllutööriistadest ja masinatest, kui ka nende osadest [illegible] teated saatma komiteele mitte hiljem 10. juuli s.a. jõusse. See määrus astus 14. juunil s. a. See määrus on isearanis raske Helme rahwale, kes oma põllutööriistad Walgast ostab. -a.

Järwamaa seltside liit.

milles üle 60 organisatsiooni ühendatud, otsustas minnakel üleüldisel koosolekul oma nime muuta ja ennast „Järwamaa Eesti liiduks" nimetada. „Pwl."

Kõik Eestimaal wangiroodu mõisteluo isikud

kes töötegemiseks kõlbulikuks tunnistatud, saadetakse ebaeviidi Jaroslawi [illegible] wangimajasse aega ära istuma, kui nad wähemalt kolmeks kuuks kinni on mõistetud. „Pwl."

Paide Naisseltsil

on juba üle 100 liikme. Esimene pidu, mille selts toime pani, tõi üle 400 rbl. sisse, mis Paide kohta harukordselt elawat osawõtmist näitab.

Hiljuti awati seltsi poliitiline osakond ja lähematel päewadel alustab ka heategewuse osakond oma tegewust.

Ajakirjanik K. Kotsar.

tahtub, nagu kuulda Tallinnast ja läheb Paide maakonna toitlusekomitee juhatuse liikmeks, kelleks ta pühapäewal 25. skp. ka waliti.

Tallinna maakonna-komissar Ed. Kübarsepp

on siseministeeriumi poolt ametisse kinnitatud.

Hr. Kübarsepp wõtab jutuleesoowijaid [illegible] maakonna-militsawalitsuse ruumides E. Tartu maant. 43 wastu.

Eestimaa tahtwat Wenemaast lahku lüüa.

„Tallinna tööliste ja soldatite saadikute nõukogu teataja" kirjutab:

„Meie oleme teada saanud, et Eesti rahwuslised korraldused kawatsewad lähemas tulewikus Eestimaa [illegible] [illegible] wälja kuulutada."

Tööl. ja sold. saadikute lehi on oma teated saanud nähtawasti seesamast allikast, kust kõik tema teisedki teated Eesti rahwa üle on ammutatud, sellepärast ütleme [illegible], [illegible] Eesti ringkonnades ei ole [illegible] [illegible] midagi kuulda olnud. „Päl."

Määrased Muhu wäina kindlustatud seisukoha piirkonda sõitmiseks

[illegible] nimetatud seisukoha ülema poolt 13 juunil wälja kuulutatud.

Reade järele peab kõigil eraisikutel, kes Muhu wäina seisukoha piirkonda wõi sealt walpaididawad, selle seisukoha staabi poolt tarwitine luba ühes olema.

Haapsalusse nina seisukoha piirkonnas [illegible] maakonnavalitsuse sõitmiseks, kus [illegible] ka Haapsalust wäljaidinmiseks [illegible] luba peale seisukoha staabi weel Haapsalu [illegible] maandmõist.

Lubade saamisel tuleb kaasakta mittuda poolt [illegible] [illegible] wõi pass ette näidata. Palwekirjas tuleb kõik [illegible] lähemalt üles anda ja kui jõuabstatsiooni [illegible], et [illegible] walkesi üles [illegible], siis ei anna palujale [illegible] [illegible] luba.

Sõjaväelaste lubad nimetatakse Haapsalu minemiseks [illegible] sõjawäetomandudele, kellel kõik [illegible] [illegible] [illegible] kontrollpunktid. ette.

Saaremaale, Muhumaale, Hiiumaale ja Wormsi [illegible] lubad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] annad.

Palwekirjadesse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] seisukoha staabi peale [illegible] [illegible] sõjawäelaste [illegible], [illegible] [illegible] ettekirjaks [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Need, kellel [illegible] [illegible] pole, peawad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Kõik sõjawäelased, kes Haapsalu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. „Päl."

Eestimaa kubermangu nõukogu awamine

on [illegible] [illegible] [illegible] 12 [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Harju maakonna [illegible] [illegible]. Nimetatud nõukogude [illegible] palutakse [illegible] Tallinna Toompea [illegible] [illegible].

Maakonna [illegible] E. [illegible].

Maawalimised.

Wiljandi maakonna walimistel 23. 25. juunil mõisnikkude gumnaasiumi saalis waliti:

Kubermangu-nõukogusse: Hans Püp, M. Ennemuist, Karl Grau, Karl Baars ja Andres [illegible].

Maakonna-nõukogusse: Andres Leoritz, Joh. Karu, Jak. Meerits, Jaan Peterson, Hans Lindst, Joh. Kruus, Wil. Jakson, Leo Sepp (Wiljandi [illegible]), Jaan Anderson, Kustas Waher, Gust. Seen (notarius), Hans Johani, Hendrik Treufeldt, Rud. Wene ja Jaan Kull.

Suur walmimine [illegible] koosolijate [illegible] juhataja A. Ennemuist ette [illegible] [illegible] [illegible] laulaga lõpetada. Tugew [illegible] pani wanad mõisnikkude hoone seinad wärisema. Ja see kuulutas uue maakonna-aeg on alganud. „Päl."

Pärnust.

Maanõukogu liikmete walimisel, mis 24. ja 25. skp. Eesti Kooliseltsi ruumides ära peeti, wõitlesid omawahel kolm rühma: 1) Eesti Maarahwa Liidu [illegible] [illegible], 2) sotsialrewolutsionärid ja 3) erakonnata rahwamehed wõi nõndanimetatud erapooletu keskrühm.

Kohti said: Eesti Maarahwa Liit kubermangu nõukogusse üks, maakonna-nõukogusse wiis; sotsialrewolutsionärid kubermangu-nõukogusse üks, maanõukogusse neli; erapooletu keskrühm kubermangunõukogusse — kaks, maanõukogusse kuus.

Walitud on kubermangu nõukogusse: Kristjan Matsi p. Arro Maaliidu poolt; Juhan Juhani p. Juhanson sotsialrewolutsionäride poolt; Juhan Hansu p. Lain erapooletu keskrühma poolt ja Hans Jüri p. Rõõmuk erapooletu keskrühma poolt.

Maakonna nõukogusse: Juhan Jüri p. Hansen, Karl Jaani p. Leesment, Hans Kaarli p. Tõrwand, Madis Jakobi p. Rõõmuk, Mats Jakobi p. Laasmann — Eesti Maaliidu poolt; August Hanschmidt, Nikolai Kaarli p. Talts, Jaan Juhani p. Oja, Jaan Matsi p. Püskar — sotsialrewolutsionäride poolt: August Jaani p. Reimann, Hermann Jaani p. Raid, Karl Hansu p. Liiwak, August Jakobi p. Markson, Jaan Juhani p. Leibur, August Diedrich p. Raud — erapooletu keskrühma poolt.

Walimas oli 78 walijameest; seega puudusid 5 walijameest walimistelt.

Pealinna elu.

Pealinna Eesti Liidu koosolek

28. juunil hra Jansoni kaubanduskooli ruumides ei olnud liikmete arwu pooleski täielik. See asjaolu, et mõne seltsi esitajad oma kodanikukohustest praegusel ajal wastu aru saawad ja Liidus ainult nimekandjatena on, jätab halwa mulje järele ja mõjub selleks kaasa, et mõnedki tähtsad küsimused peawad otsustamata jääma. Sellepärast tegid koosolijad otsuseks järgmisel koosolekul kworumi wähendada, et Liidu tegewus mitte takistatud ei saaks. Samuti otsustati ajalehes nende seltside ja organisatsioonide nimetused awaldada, mille saadikud wiimastel koosolekutel pole käinud.

Koosoleku awab hra Jaakson teatades, et 30 s.k.p. Eesti maakogu kokku astub ja paneb koosolekule ette Peterburi Liidu poolt rahwussaatkonda läkitada. Saadikute läkitamise jätab koosolek juhatuse hooleks, sest et ta kworumi puudusel otsusewõimuline pole.

[illegible] arwamise alla Eesti koolidopetajate liidu saatkonna asi, kes koolikusimuse asjus [illegible] juurde käis. [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] wõiteralwa [illegible] [illegible] wastu ei taha tulla emakeelse õpetuse [illegible] ja umbkeeliste [illegible] [illegible] asjus. [illegible] [illegible] tänapäewani oma [illegible], [illegible] Wene sõjawäe poolt [illegible] [illegible]. [illegible] emakeelse õpetuse [illegible] [illegible] ähwardab [illegible] [illegible] [illegible].

Koosolek leiab et igasugused walwetamise ministeeriumi praegusel ajal [illegible] asi on, mille peale aega ei maksa kulutada. Emakeel tuleb sägisel algkoolides [illegible] maksma panna, kuna keskkoolides [illegible] Eesti õpekeelega [illegible].

Eesti [illegible] [illegible] seisukoha asjus [illegible] [illegible] hra Luts, näidates [illegible], et [illegible] poliitika ei ole [illegible], [illegible] ei siin ka Wene rahwa [illegible] ei [illegible] wastu tulla. [illegible] asjas [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] T. ja S. S. Nõukogude [illegible], [illegible] need Ajutise Walitsuse [illegible] [illegible] [illegible] awaldamisel Ajutise Walitsuse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Eesti maakonna [illegible] omawalitsuse [illegible] [illegible] [illegible] maksma. [illegible] [illegible] ette omawalitsuse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Wene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Asutajal [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ka wõõm. [illegible], kes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ei ole [illegible] [illegible] [illegible], on [illegible] [illegible] suuremad ja [illegible] [illegible], kes oma kahjuks [illegible] [illegible] [illegible] tuntud.

[illegible] [illegible] ette, et Maakonna [illegible] omawalitsuse projektid wälja töötama, mida Eesti Asutaja Kogu läbiwaatab ja mis Wene Asutaja Kogu kinnitamisele tuleks.

Maaküsimuse kohta arwab koosolek, et siin teistel rahwastel midagi asja pole ja see ainul meie oma Asutajas Kogus peab ära otsustatama. Maaküsimuse jaares tuleks ka Eesti asunikka silmas pidada.

Rahwusliste wäeosade kohta arwatakse mõnelt poolt, et seda küsimust üleswõtta ei tarwitseks, kuna ta omal ajal paksu werd sünnitas. Teiselt poolt näidatakse aga, et rahwusliste wäeosade kodumaal wiibimise puhul walimised Asutajasse Kogusse normaalselt sünniks, kuna praegusel juhtumisel Ajutine Walitsus kawatseb wõõraid sõjawägesid meie saadikuid walida lasta. Et aga rahwusliste sõjawägede asutamise asjas praegu midagi wõimalik pole ettewõtta, siis jäetakse see küsimus kõrwale.

Lõpuks otsustatakse protesti awaldada Asutaja Kogu kokkukutsumise ettewalmistuskomisjonis selle wastu, et sõjawäed, mis [illegible] [illegible] wiibiwad, kodukiste elanikkudega ühes walitwad. Niisugusel korral wõiwad meie saadikuteks Asutajasse Kogusse wõõrad isikud saada, kes meie elukorda ei tunne ja meie nõudmisi seal ka ei toeta.

Awaldatakse ka soowe, et oleks waja walimisteks koondada asunikka Peterburi maakonnas, keda siin kaunis palju ja kelle mõju walimiste peale mitte wäike oleks.

Koosolek lõpes k. 11½ õhtul.

Ei saa waikides mööda minna siin sellest halwast nähtusest, kuidas meile kodanikukohustest aru saadakse ja kuidas neid täidetakse. Niisuguseid aegu, nagu meie praegu üleelame, on ajaloos harwa ja sellepärast ei peaks keegi wabandust leidma koosolekutelt ärajäämiseks, pealegi weel nüüd, kus meie kodumaa omawalitsuse küsimus päewakorral. Tahaksime loota, et need häbistawad nähtused tulewikus ei korda.

Eesti Jaani kiriku waestelaste warjupaiga asjus.

„Pealinna Teataja" 66. nr. on Eesti Jaani kiriku waestelaste warjupaiga komisjoni esimees „Üleskutse Eesti seltskonnale" awaldanud, milles tähendatud warjupaiga elu ja asju mitmeti wõõriti kujutatakse. Ilma et mul nõu oleks täna pikemalt selles küsimuses sõna wõtta, tahan ma, et mõnda asjata ehmatamist, mis selle üleskutse tagajärjel seltskonnas wõiwad tekkida, eemale tõrjuda, ainult paari asja peale tähelepanu pöörata.

Kõige pealt olgu nimetatud, et Peterburi Eesti Jaani kiriku warjupaik mitte „Kümmekond aastaid tagasi" ei ole asutatud, nagu komisjoni esimees oma „Üleskutse" alguses ütleb, ei ka mitte „üle paarikümne aasta wiljarikkalt töötanud", nagu seesama esimees selle oma „Üleskutse" lõpul lausub. Waid selle kasuliku asutuse eluiga ja wiljarikas töö ulatawad minewikku kaugelt üle poolesaja aasta.

Teiseks on komisjoni esimehe seletuse järele warjupaiga raskest seisukorrast pääsemiseks, millesse see praeguse ilmasõja tagajärjel on sattunud, kaks teed leitud. 1) „Warjupaiga all olewaid ruumisid ajuti wähendada, et kütmine jne. odawam tuleks, 2) „warjupaiga laste järelwaatajate herra ja proua Riomari ameti nüüd naiskaswatajat ametisse kutsuda". Mis on sellega seltskonnale öieti öeldud? Iga waadegi loogikaliselt mõtleja peab siin tahtmata otsusele tulema, et seni warjupaigal rohkem ruumisid tarwitada on olnud, kui hädasti tarwis käis, teiseks, et herra ja proua Riomar kõlbmatud laste järelwaatajad on olnud, nii et nende asemel tarwis oli uut kaswatajat ametisse kutsuda.

Tõepoolest ei ole aga asi sugugi mitte nii. Waid warjupaiga ruumisid wõidi ainult seeläbi wähendada, et warjupaiga komisjoni ja kiriku nõukogu ühisel otsusel:

1) warjupaiga juures olew kooli, kus maksu eest 18 Eesti last kaugemalt riigist oli, 1. juunist s. a. kinni pandi;

2) warjupaiga kaswandikkude arwu 18 pealt 14 peale alandati.

3) senise kolme naisproua ja kaswataja (mitte ükskõik [illegible] ja proua Riomari, asemel üks ainuke naiskaswataja ametisse saab. [illegible] mil ajal nimitäi matlaste, [illegible] ta peab laste (7—7) juhataja, kaswataja, perenaine jne. peab olema

T. Riomar,

endine Pet. E. Jaani kiriku [illegible] juhataja.

Peterburis,

30. juunil 1917 a.

Kwiitung.

Peterburi Eesti Sõjawäelaste Keskkomitee liige M. Lall on järgmised summad edasiantud korjandused Keskkomitee [illegible] ära annud:

1) 20. juunil s. a. Tallinna Kõrwa kinoteatri „Bristol" saalis korjatud 45 rbl. 52 kop.

2) 24 juunil s. a. Tartus Eesti [illegible] nõukude korjatud 105 rbl. 35 kop.

3) 24 juunil s. a. [illegible] [illegible] linnu loguduse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] korjandus 21 [illegible].

P. E. S. Keskkomitee

Peterburis,

[illegible] juunil 1917 a.

[illegible] Eesti [illegible] [illegible] [illegible] järgmised: T. Orman 25 [illegible], [illegible] [illegible] 8 [illegible], A. Kaunis, A. Kein à 5 [illegible] M. [illegible] red, A. Sooi, J. Jaanus, M. [illegible] Jaakson, Walge, Kaljo, Lille [illegible] P. Raem, J. [illegible] à 2 [illegible], [illegible] [illegible] A. Kuarmin, Lall, M. Lall [illegible] Rau [illegible] à 1 [illegible].

Kell edasi

Täna lükatakse kõigis ametkondades [illegible] kad üks tunni wõrra edasi.

Toitluse ameti teadaanded.

Kuna Soome trükikojas, kus [illegible] leiwakaarta trükiti, streik [illegible], siis [illegible] [illegible] kaardide trükkimine nii et igas [illegible] uusi kaarta õigel ajal wälja ei jõuta [illegible]. Toitluse ameti poolt tehti korraldus, et neile, kes uusi leiwakaarta pole jõudnud saada, leiba eelsõe 30. juuni kupongi järele antakse nimelt 1., 2. ja 3. juulil, mis tarwis see kupong 3 osa [illegible]. Palutakse kõiki, kes 30. juuni kupongi järele juba leiwa on saanud, uute kaardide esimest ja teist kupongi tarwitama [illegible].

Suhkurt antakse just [illegible] ainult 2 naela isiku kohta.

Käesolewaist kaust seatakse ka lihakaardid sisse. Liha antakse 2 naela kuus ehk [illegible] naela nädalas hinge kohta. Raskete töö tegijatele antakse pool naela nädala kohta rohkem liha täiendawate leiwakaartide peale. Kaardidega jagamisele tuleb ainult wärske ja külmendatud loomaliha, [illegible] wasikaliha, sink ja linnud wabalt [illegible] jäawad.

Haigemajadele ja söögimajadele antakse liha tarwiduse järele, mis piirkonna [illegible] teede poolt kindlaks [illegible].

Nagu sellest näha, teeb meie toitluse amet ka nüüdki weel selle asemel, et teiduaineid muretseda, tegewust nende jagamisega paberil. Pool naela liha nädalas ehk 10 [illegible] paremal juhtumisel ka nael, pole tõesti nii hulk, et temast kellelgi kõht wõiks täis saada.

Üleskutse muusikameestele!

Wassili saare piirkonna Eesti Tööliste ja Soldatite selts kawatseb kaht mängukoori kokku seada, esimest wiiuli- ja puhkpillide, teist ükski puhkpillide mängijatest. Sellepärast palub nimetatud selts kõiki muusikamehi, kes tahaksid seda ilusat ettewõtet toetada, 4. juulil kell 7 õhtul ühes oma mänguriistadega seltsimajasse tulla Bas. Ostr. 15 линия угол Средняго просп. [illegible] № 59,38. Tulla wõiwad ka need, kes õppida soowiwad.

Muusikakoori komisjon.

Ajakohane kahekõne.

— Tere ka, koolimees! Oled wiimasel ajal kui maa alla wajunud, ei kuid ole enam kuulda ega näha. Kuidas Eesti keskkooliga lugu on? Wõi on juba sinda külmaks ja pea tühjaks läinud?

— Ei seda ega teist. Kihutustöö läheb nii hästi, et rõõm pealt waadata. Kool oleks nagu juba käimas.

— Tule Jumal appi, aga kes seda tööd siis teeb? Ninamehed on kadunud, ehk wait kui sukad, muud mehed seda ka ei [illegible] aga ja nüüd korraga tuled tõendama, et asi tulise hooga käib. Seegi waidlus jäi pooleli, kas meil kooli ülepea tarwis on.

— Suur eksitus. Et kooli tarwis on, ei salanud ükski hing. Aga, näe, et ta eestikeelne peab olema, sellele waieldi mitmelt poolt wastu. Nüüd on aga ka see küsimus juba üheneelselt otsustatud — kool saab eestikeelne.

— Kus seda otsuse tehti ja kes seda tegi? Kas kõigil ohtlema koosolekutel, aga ei [illegible] [illegible], et sarnane otsus oleks tehtud.

— Oled, wele, wist seisnud magaja und [illegible] teinud ja täna alles ärganud. Waiewalt lõpeti [illegible], kui rewolutsioon tuli ja Nikolai minema kihutas. Sus otsustati seltskonnas tarwitus Eesti keele kasuks ära.

— Kuidas nii, kes seda tegi?

— Rahwas. [illegible] poliitilise [illegible] [illegible] kirjutas [illegible] rahwa sõrm [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kõigile rahwastele. Tahame selle [illegible] [illegible] oma ette elusi elada, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] oma kõrge [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kes weel rahwas [illegible]. [illegible] [illegible], laia ja [illegible] [illegible] on [illegible] tarwis, et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] seda saame [illegible] [illegible] oma [illegible] [illegible], oma koolide [illegible]. [illegible] kool ja ülikool [illegible], see on meie ideal. Siin ongi [illegible] see tõeks. Kes Eestile autonomiat [illegible], peab ka oma ja ka Eesti kooli poolt olema. Kas need [illegible], kes omal [illegible] [illegible] autonomiat nõudmas, on [illegible] juba ütelnud, et kool muud [illegible] eestikeelne saab. Mis seal [illegible] weel waielda.

[illegible] [illegible], et peakoosolekul [illegible] [illegible] Eesti keele kasuks [illegible]?

[illegible] [illegible] mõni essikombel [illegible] selle [illegible] [illegible] on see kas [illegible] [illegible] seda [illegible], ehk [illegible] [illegible] [illegible] wastane. [illegible] [illegible] [illegible] tekenda.

[illegible] [illegible] Head õnneks. Nauge aga edasi! -u-

Sõda.

[illegible] [illegible]

Lääne waerind.

[illegible] [illegible] ja lõunasida [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] seisukohadele [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tungimud. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] juunil [illegible] [illegible] Lomnica jõe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meie [illegible] [illegible] [illegible] ja wõrid kõrgustikud [illegible] [illegible] Bludniki [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] waenlane [illegible] [illegible] [illegible] poolt olewatest [illegible].

[illegible] [illegible] Bogorodtschana [illegible] (Lomnica jõe pahemal kaldal) on meie wägede käes.

Kalusi piirkonnas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] juures 4 raskekahurit kätte.

[illegible] lõunapoole, Landesheita [illegible] [illegible] meie [illegible] [illegible] [illegible] kes Lomnica jõe [illegible] [illegible] Roonotow-Dolina [illegible] [illegible].

[illegible] jõel on [illegible] [illegible] Pere [illegible] [illegible] meie [illegible] [illegible].

Nagu [illegible] on [illegible] [illegible] [illegible]. 28 juuni [illegible] on wangi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] soldatit, [illegible] Tallinna [illegible] ja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Rumenia ja Kaukasia wäerinnal.

Muutust ei ole.

Lääne wäerinnal.

Londonist, 29. juun. Admiraliteet teatab: „Meie [illegible] wiskasid [illegible] [illegible] 20. juuni Histeldis ja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peale pom[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ostende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meie lennumasinad tulid õnnelikult tagasi." (P. t. a.)

Londonist, 29. juun. „Meie lõune waenlase tormijooksu weebalõnnud ööl Lombardicidey lõuna pool tagasi." (P. t. a.)

Italia peakorteri teadaandmine.

Roomast, 29. juun. Tradignola orus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] waenlase [illegible] tagasi, kellel ööjel korda oli Monte Colbricom teisel tipul ühele meie [illegible] eel-wahipostikohale jõuda.

Balkani wäerinnal.

Saloonikist teatatakse, et terwel wäerinnal wahelduw suurtükituli möllab. Üks waenlase lennumasin lasti lennust maha ja lendur wõeti wangi.

Päewauudised.

Walmistamised Asutaja Kogu walimiste wastu.

Asutaja Kogu kokkukutsumise keskbüroo, mis T. ja S. S. Nõukogu keskkomitees elule kutsuti, algas 29. juunil tegewust. Büroo tegi otsuseks üleüldist üleskutset kokku seada ja laiali saata, millega Asutaja Kogu walimiste ettewalmistamise tööd õhutada ja ergutada tahetakse. Üleskutse saadetakse kõikidele T. ja S. S. Nõukogudele, talupoegade saadikute nõukogudele, sõjawäe komiteedele ja kõigile organisatsioonidele. Otsustati paluda, et telegrafiagentur selle üleskutse laiali laotamise oma peale wõtaks. Siseministeeriumis tahetakse seks samme astuda, et mõnel pool kohaliku omawalitsuse asutused rutemini elule kutsutaks.

Kell ette lükatud.

Ajutine Walitsus tegi otsuseks terwel Wenemaal kella tund ette lükata. Niisugune määrus maksab 1. juulist 1. septembrini.

Wäejooksikutest.

Seniks, kui sõjawäeringkonna kohtute ümberkorraldamine täielikult läbi wiiakse, on wäejooksikute kohtuasjade arutamises järgmine kord maksma pandud:

Iseäraline kohus wäejooksikute tarwis on arwu poolest õige waikene: esimees ja kaks kohtuliiget — ohwitser ja soldat. Wäeosades olewate kohtute liikmed walitakse iseäraliste ajutuste poolt; kui wõimalik, esimeheks ikka õigusteadlane. Süüdistajatena wõiwad üles astuda isikud, kel õigusteadline wilumus on. Kaitsjateks wõiwad olla kõik sõjawäelased ja isikud, kel õigus on üleüldistes kohtutes kaitsjana üles astuda. Wäejooksikute kohtuasju arutatakse ruttu, kuid üleüldiste, korpuste, kohtute tarwis seatud reeglite järgi.

Peterburis ja Kroonlinnas asuwatesse wäeosadesse asutatakse iseäralised wäejooksikute kohtud wiiwimata.

Rekwireerimiseseadus.

Siseministri abilise S. Leontjewi juhatuse all oli nõupidamine rekwireerimiseseaduse wäljatöötamise üle. Sarnast seadust tunnistati tarwilikuks kohe maksma panna. [illegible]

Waljamaa passide waljaandmine sõjapõgenikele.

[illegible]

Uued ajad tehtiwad.

[illegible]

Sõjawäe komissarid.

[illegible]

Wene õigekirjutuse uuendamisest.

Haridusministri abilise Gerassimowi ringkirja maksmapanemist ei pea kõik ministeeriumi ametnikud wõimalikuks ja tahtwad õigekirjutuse küsimuste harutamiseks lähemate päewade sees nõupidamist kokku kutsuda. Nagu teada, käskis Gerassimow oma ringkirjas uut kirjawiisi haridusministeeriumi asjaajamises 1. juulist tarwitusele wõtta.

Manassewitsch-Manuilow wabaks lastud.

24. juunil lasti J. F. Manasiewitsch, kes kohtu poolt määratud karistusjaja täis on istunud, Peetri-Pauli kindlusest wabaks.

Manasiewitsch mõisteti omal ajal pooleteiseks aastaks parandusmajasse. Amnestia kaswatus lühendas seda istumiseaega poole wõrra. Tähtaeg, mis Manasiewitschil pärast seda weel istuda jäi, tehti jällegi poole wähemaks sellepärast, et Manasiewitsch ise riigiwolikogusse ilmus, pärast seda kui ta revolutsiooni ajal wangikojast lahti oli pääsenud. Nõnda jäi Manasiewitschil ainult 4 ja pool kuud türmis istuda, missugusest ajast seaduse põhjal weel kolmandik maha wõeti, seit et Manasiewitsch üksinda kinni istus.

Põllumajanduse õpekomitee.

Põllutööministri ettepanekul kinnitas Ajutine Walitsus ajutised määrused, mis põllumajanduse õpekomitee ja tema seadusliste ning ettewõtete kohta käiwad.

Waen juutide wastu.

Wabaduse ja õiguse tulekust hoolimata ei ole wanawaen, mis Wenemaa juutide wastu nii kõwasti maad leidnud, mitte kadunud, waid mõnest kohast tuleb weel teateid, et antisemitism seal õige terawal kujul on püsinud. Sellesarnane liikumine on wiimasel ajal juutide ja õigusteta kaswanud. Et juutidewastaseid liikumisi, mis peaasjalikult põhjapoolsetes ja lõuna-lääneosades ette tulewad, takistada, lasus T. ja S. S. Nõukogu täitewkomitee umbes 15 meest neisse kohtadesse, kus waen juutide wastu kõige suurem.

Sõjaläewastike keskkomitee.

T. ja S. S. Nõukogu täitewkomitee büroo tegi otsuseks üleweneemaaliste sõjalaewastiku täitewkomiteede ainutada. Komitee ühendab Läänemere, Mustamere ja Seca Jäämere laewastiku komiteesid. Keskkomitee walitakse kõikide laewastikkude poolt wastata ja on merewäe elu tõrgemate tõepärast. Sõjalaewastiku täitewkomitee ühte T. ja S. S. Nõukogu täitewkomitee juure. [illegible] ja temas on 40 liiget.

Kaubanduse- ja tööstuseminister.

S. N. Prokopowitschi nimetamine kaubanduse ja tööstuseministriks wenis pikale. Ajutises Walitsuses ei ole Prokopowitschi kandidatur weel kõneaineks olnud. Prokopowitschiga pidasid eraviisil peaasjalikult sotsialistlised ministrid läbirääkimisi.

Prokopowitsch oli sellega põhjusmõtteliselt nõus, et teda kaubandusministriks nimetatakse, aga endis teada, et ta kõigis asjus tööministri Skobelewi tööplaani järele hakkab käima.

Lõpulikult otsustatakse Prokopowitschi nimetamise küsimus alles siis, kui ministrid, kes seniajani weel pealinna tagasi pole jõudnud, siia sõidawad. Seniks jääb aga kaubanduse ja tööstuse ministeeriumi juhatamine endiselt Stepanowi hooleks.

Wäljaprokurörid.

Ajutine Walitsus tegi otsuseks sõjawäljal wäljaprokuröri ametisse seada. Prokurörid nimetab sõjaminister.

Ametnikkude wastutusest.

Kohtuministeerium töötas eelnõu wälja, mille järgi kohtunikkude süüteoasju wanas korras arutatakse, nimelt senati esimese departemangu ja kassatsiooni departemangu ühisel koosistumisel.

Riiginõukogu departemangude ärakaotamine.

Riiginõukogu departemangude ärakaotamise eelnõu, mille riigikantselei komissar T. Grimm kokku seadis, on kohtuministrile saadetud.

Tähendatud departemangude wõimuwäridesse kuuluwad asjad fiendatakse uuel järgmisel wiisil.

Esimese departemangu asjad, omandade kinnitamine, kapitalide ja waranduste tarwitamise korra kindlustamine jne. läewad senati otsustada. Riiginõukogu ja riigiwolikogu liikmete, ministrite ja kindralkuberneride süüteo asjad arutatakse edaspidi samas korras, nagu harilikult kõik ametnikkude süüteoasjad.

Mis riiginõukogu teise departemangu asjaajamisse puutub, siis kawatsetakse ettewõtete [illegible] asju üleüldise komitee hooleks anda. Komitee kuulutakse teedeministeeriumis elule.

Ajalehtedele paberi muretsemisest.

Ajutaja Kogu walimiste lähenemisel, kus ajalehed suurenud arwul paberit tarwitama hakkawad, silmas pidades, saatis kaubanduse ja tööstuse ministeeriumi poolt [illegible] Stepanow [illegible] kirja, kus ta tähendas, et paberi hoiumiseks kõik abinõud tarwitusele tulewad wõtta.

Kaubanduse- ja tööstuseministeerium kawatseb paberit Soomemaalt tuua, kus umbes 12 tahat tonni paberit loost olewat, mida 6.000.000 rubla hinnaga wõimalik olewat omandada.

* * *

Peterburi kaitsejaoskonna ülem Globatschew nõudis siseministeeriumilt, et 60.000 rubla, missuguse kahju rüüstamine rewolutsiooni päewadel temale, Globatschewile, toonud, ära tasutaks. Asja lähem uurimine tegi selgeks, et Globatschewi korteris üksti rüüstamine toime on pandud ja Globatschew 60.000 rubla kahju toonud, kuid kohtuministeerium, kelle kätte asi siseministeeriumilt otsustamiseks oli saadetud, leidis, et tähendatud summat ilmasi wälja maksta ei wõi, seit et Globatschewi korteri rüüstamisest ja tegi rüüstamise puhtusest kaitsejaoskonna agendid olla wõtnud.

* * *

Endise Wenemaa keisri Nikolai Romanowi huwide kaitsjad peawad praegu läbirääkimisi Peterburi kontoriga [illegible] „wabaduse laenu" asjus, mille toetamiseks N. olla mõtled wõtta. Endine keiser [illegible] „wabaduse laenu" kapitali umbes 500.000 rubla.

* * *

1919. a. alatud, kes siinsed seminari kaheklassilise walmilika kooli lõpetanud ja kirikukooliõpetajate kooli tahtsid astuda, saawad ajapikendust kuni 1. oktobrini 1917.

Kirikukooliõpetajate koolides walmistatakse algkooliõpetajaid ette.

* * *

Haridusministeerium on eelnõu kokku seadnud, mis Ukraina haridusasjade ümberkorraldamise kohta käib. Muu seas kawatsetakse Kiewi õpperingkonnas kaks gümnaasiumi Wäikewene õpekeeles awada. Wladimiri ülikool ainutakse neli Wäikewene õppetooli.

[illegible]

* * *

[illegible]

Petree leidis tähtsaks.

* * *

Posti ja telegrafi ministri Tsereteli, [illegible] 1. juulist.

* * *

[illegible]

* * *

30. juunil [illegible] P. A. Kropotkin [illegible] 41 aastat tagasi.

Sel puhul tõi „Birsh. W." kellegi [illegible] järgmise mälestuse, mis [illegible] kohta käib.

Keiser Aleksander II tundis Kropotkini, kui see alles kamerpash olnud, ja wiibinud teda kõigest iludamast. Kropotkini revolutsioonilise tegewuse olnud Aleksandri meelest päris isiklik teotamine. Sellepärast püüdnud Kropotkini põgenemist esmalt keiser [illegible], kartes et keiser wihastab. Olnud [illegible] weel [illegible] õdenejat tatte saada. Kuid wiimaks ei olle enam midagi üle jäänud ja keisrile põgenemise asjast teatama. Keiser tulnud [illegible] õhtul Peterburist wälja sõita, [illegible] Kropotkini põgenemine alles [illegible] [illegible] ta [illegible].

Jumalaga [illegible] lõpuks:

„Ma olen wist teda näinud, kui Aleksander II [illegible] aga näinud mina, kui keeland, pole ma tal kunagi näinud pannud."

Kirjandus.

Kirjanduslik uudis.

[illegible] Tallinnas uus [illegible] album „Ziuru" I. [illegible] wõtawad osa kirjanikud: J. Aamn, A. Alle, A. [illegible], A. Mallas, J. [illegible], J. Linnew, M. [illegible], J. Oks, H. Rennann, W. Ridal, K. Ruman, J. Semper, A. Tamm[illegible], A. Tassa, [illegible], M. Under, [illegible], E. Wilde, H. Wiesnapuu [illegible]. Albumi kunstilised [illegible] kal. [illegible] Tuuli poolt.

Neid asutanud kirjanikke, kes [illegible] wõtta, tund kellele [illegible] palutakse [illegible] Fr. Tuulse-Matiesen „Noor-Eesti Kirjastuse" kaudu, Tartus.

Uus sõjameeste organisatsion.

[illegible] 17. juunil [illegible] Eesti [illegible] Kaitseliit [illegible] organiseerimiseks. Kõik huwitatud [illegible] Tadnaew. [illegible] № 8, помощн. мастер. [illegible] М. И. Кирисъ [illegible]. Palutakse Eesti sõjameeste [illegible]

[illegible]

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja K. SAARETOK.

P. E. S. S. Täidesaatew Komitee

Laup. 1 juulil s. a. kiriku kooli saalis [illegible] [illegible] koolijankrite kaastegewusel

Perekonna-õhtu.

Kawa:
1. [illegible] laulud
2. [illegible]
3. [illegible] laulud
4. Soolod
5. „Tõrre tandi tagatoa" [illegible]

TANTS.

Algus kell 8 õhtu. Täides. Komitee Pidu Komis.

Dr Gorowitz [illegible] 43 [illegible] Tripper [illegible] Sifilis

Dr. A. Kramnik. Sifilise, tripperi ja kõrwalhaiguste arstimine. [illegible] Wastuw. igap. [illegible] Wosnessenski pr. 28 [illegible] Kõnetr. 608-28, 914

Dr. Grünberg. [illegible] Terawa kroonik. tripperi ja sifilise [illegible] spets. arstimine. [illegible] korrat. schanker. Uus arstimise ja kiirekar. wiis.

Dr. Kroll teine trepp. Puschkinsk. Newski 79. Kõige uuemad tripperi ja tema järelid arstimise wiisid. Sifilis [illegible] elektris. Wastuw. 9-1 ja [illegible] Tel. 579-71. Kõrwematele kätte saadawal.

Kunsthambad wastuwõtmine algab augusti kuul. Офицерск. 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Toom.

Hamba-Arst M. Joelson. Офицерская 9, к. 18. Sissek. Loow. Kunsthamb. plat. ja ilma. Wäljat. ilma waluta. Wastuw. 5-6 õ. pühap. k. 10—6. Teenijatele alandatud hind.

Спасская лечебница Садовая 42, уг. Спасск., т. 408-79. Nõu 75 k. Haigete wastuw. eriarst. [illegible] Wõrew. kurgu, nina [illegible] krõbigaig. [illegible] walutu. Hambahaig. kunstl. hambad [illegible] Rõugepanem. [illegible] woodid. Kõik haig. [illegible] Waimuhaig. operatsion ja sünnit.

Pühapäew. 2. juulil kell 10 hommik. walajate üleüldine koosolek tsirkus MODERNI ruumides, Kamennoostrowski prosp. Palume kõiki seltsimehi walajaid, sisselukaid, mustatöölisi ja kõiki kes walumaja katuse all töötawad, koosolekule ilmuda.

August London kunsthambad, parand., ümbert. kuld, kautshuk. Lõualaud, kroonid. Столярный пер. 9, кв. 4. Телеф. [illegible] Прием. [illegible] 10 у. — 8 ч. в.

Фельдшеръ латышъ оказыв. медиц. помощь по венерическимъ болѣзнямъ, не дорого и добросовѣстно. Невскій 96, кв. 26. 6—8.

Adwokat KANGUR wõtab wastu suwe kuudel igal teisipäewal ja reedel kella 4—7. Каменноостровскій пр. 48, кв. 10. Тел. 2[illegible]-76.

Juurdelõikuse ja õmbluse kursused J. Lenow. Was. Saar., 8 liin. nr. 10, kort. 1. Tel. 492-11. Kõige uuema Parisi metodi järele õpetatakse lühikese aja sees amet kätte. Teenistuses olewad wõiwad ka pühapäewiti õpetust saada. Sealsamas müüakse ka kõige uuemaid moodileita ja schnittid walmis ja tellimise peale. Seletused ka Eesti keeles.

Poisikesi tarwitatakse elektro-tehnika ladusse. Jamskaja 12.

Kinematografi awamiseks sügisel asutan seltsi: osa — 1000 rbl. Kirjal. Б. Дворянск. 40/23. O. Litt.

Petrogradi Eesti Harid. Seltsi 7. jaosk. Sergiewo uues teatris (Solo [illegible]) laupäewal, 8 juulil suwe-pidu kooritaulu, näitemängu ja tantsuga. Piletid „Ühiselu" raamatukaupluses ja hr. Lõomi piimakaupluses [illegible] Сергиевская [illegible] 6.

„WABADUSE" tellimisi wõtawad Petrogradis endise „Pealinna Teataja" [illegible] wastuwõtjad järgmistes kohtades:
„Wabaduse" kontor — [illegible]
Ühiselu raamatukaupl. — Ohwitseri uul. nr. 5.
H-ra D. Otsing, Põhja Wast. Kred. Ühisuses — [illegible] Konjuschennaja uul. nr. 10.
H-ra J. Kaarna, Petrogradi Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisuses Itaaljanskaja uul. nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.
O. Steinberg, pagari äri — Wiiburi poolel Lomanski ja Njustadsk. nurgal. nr. 5-7.
H-ra A. Juhkamson — W. S. 7 liin. nr. 32.
H-ra T. Rõõmar — Ohwitseri uul. nr. 61.
„Livonia" piimaäris — Sabalkanski pr. 14.
„Produkt" piimaäris — Spasski per. nr. 3.
H-ra O. Blumberg — „Kalewi" seltsis, Ohwitseri uul. nr. 1.
Wastuwõetud tellimised palume wiibimata talitusesse edasi toimetada. Talitus.

Kaubanduse ja Tööstuse Ministeriumi all olewal A. Jansoni raamatupidamise kursused Asutatud 1897 aastal. Демидовъ пер. 5, тел. 446-60, wastuwõtmine [illegible] k. 7—9 õhtu. Софійская [illegible] Невскій 50, тел. 107-53, wastuwõtmine [illegible] [illegible] Õpetus algab 1. septembril. Kursuste lõpetaj. soowitatakse kohad. Eeskawad ja tingimised postiga.

Põhja Wast. Kredit-Ühisus

Petrogradis, Больш. Конюшенная ул., № 10.

Telegrammi-adress: ESTOBANK. Telefon: 91-81, 557-42.

Jooksew arwe (Условный текущій счетъ) Riigipangas № 34532.

Aritunnid: iga päew kella 10—3½.

Hoiule wõetakse raha kõikidelt ja maksetakse:

jookswalt arwelt	5%
6 kuu eest	5½%
1 aasta eest	6%

Wekslite ja wäärtpaberite kindlustusel antakse laenusid.

Uhisus ostab ja müüb liikmete käsul protsendi paberid ja kinnitab wõidulaenu piletid. Toimetab rahasaadetusi kodumaale ja kõikidesse Wenemaa ja wäljamaa linnadesse. Wõtab wekslid inkasso peale Petrogradis ja mujal. Wõtab oma peale arwete ja muude dokumentide järele sissenõudmisi Petrogradis.

Eesti Osaühisuse trükikoda (быв. Франко-Русская типогр.) Ohwitseri uul. 6.